

Sygn. akt III Ca 447/14

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lipca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w następującym składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Krystyna Hadryś (spr.)

Sędziowie: SO Andrzej Dyrda

SR del. Anna Hajda

Protokolant Aleksandra Sado-Stach

po rozpoznaniu w dniu 3 lipca 2014 r. na rozprawie sprawy

z wniosku M. S. (S.)

z udziałem I. S. (S.)

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej

z dnia 3 grudnia 2013 r., sygn. akt I Ns 295/11

postanawia:

1 oddalić apelację;

2 oddalić wniosek uczestniczki postępowania o zwrot kosztów postępowania odwoławczego.

SSR (del.) Anna Hajda SSO Krystyna Hadryś SSO Andrzej Dyrda

Sygn. akt III Ca 447/14

UZASADNIENIE

Wnioskodawca M. S. domagał się ustalenia, że w skład majątku wspólnego stron wchodzi: wchodzi następujące prawa i rzeczy: prawo najmu lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ulicy (...) o wartości 20 000 zł oraz prawo własności garażu nr (...) położonego w R. przy ul. (...) o wartości 7 500 zł, a ponadto samochód osobowy marki O. (...) o wartości 3 000 zł oraz pozostałe wyliczone we wniosku ruchomości; przy ustaleniu, iż udziały stron w majątku wspólnym są równe oraz dokonania podziału majątku poprzez przyznanie wnioskodawcy samochodu osobowego, garażu wraz z udziałem w prawie wieczystego użytkowania nieruchomości, laptopu typu H., natomiast uczestnicze postępowania pozostałych składników majątku wspólnego. Domagał się również zasądzenia dopłaty od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy do udziału w wysokości wynikającej z wyliczenia, jak również rozliczenia nakładu z majątku osobistego wnioskodawcy na majątek wspólny z tytułu, udziału obciążającego uczestniczkę w czynszu świadczonym przez wnioskodawcę za okres od grudnia 2010r. do marca 2011r. udziału wnioskodawcy w spłacie kredytu za telewizor jak również zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy proporcjonalnych kosztów postępowania.

W uzasadnieniu wniosku wnioskodawca wskazał, iż strony zawarły związek małżeński w dniu 19 października 1974r. statuując ustawową wspólność małżeńską, której nie modyfikowały, ani nie likwidowały. Wyrokiem z dnia 25 października 2010r. Sąd Okręgowy w Gliwicach rozwiązał małżeństwo stron przez rozwód. W czasie istnienia wspólności strony nabyły składniki wyspecyfikowane we wniosku. Wnioskodawca w czerwcu 2009r. wyjechał do J. gdzie zamieszkał na stałe. Pozostawił uczestniczce lokal mieszkalny wraz z umeblowaniem. Ze składników majątku dorobkowego zabrał wyłącznie samochód marki O. (...) i laptop typu H.. Wyjaśnił, iż lokal mieszkalny został w 1986r. przydzielony wnioskodawcy jako lokal funkcyjny..

Uczestniczka postępowania I. S. w odpowiedzi na wniosek zgodziła się z listą praw ale nie zgodziła się z ich wartością. Wskazała, iż w skład majątku stron wchodzi następujące prawa i rzeczy: prawo najmu lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ulicy (...) o wartości 8 000 zł oraz prawo własności garażu nr (...) położonego w R. przy ul. (...) o wartości 15 000 zł, a ponadto wymienione przez nią ruchomości. Ponadto wniosła o uwzględnienie w składzie majątku wspólnym lokaty w (...) Bank (...) o wartości 5000 zł, oraz rachunku oszczędnościowego typu (...)w (...) Banku (...) o wartości 3 000 zł, uwzględnienie, że wnioskodawca w 2008r. sprzedał ogródek działkowy w R.-W. o wartości 1 000 zł, uwzględnienie, iż w okresie od grudnia 2010r. do marca 2011r. wnioskodawca zapłacił tylko niewielką kwotę czynszu. W uzasadnieniu wskazała, iż zaproponowana przez wnioskodawcę wartość niektórych składników tego majątku wyraźnie mija się z prawdą. Wnioskodawca zdaniem uczestniczki przeszacował wartość większości sprzętów znajdujących się w domu, gdyż nie uwzględnił daty ich zakupu, gdyż są też większości rzeczy kilkunasto a nawet kilkudziesięcioletnie. Równocześnie wnioskodawca zaniżył wartość garażu i laptopa, ponadto pominął w wykazie lokaty założone przez siebie w (...) Banku (...) i ekwiwalent należący do majątku wspólnego ogródka działkowego, który wnioskodawca sprzedał w 2008r. bez jej wiedzy.

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy w Rudzie Śląskiej ustalił, że w skład majątku wspólnego M. S. i I. S. wchodzi następujące prawa i rzeczy:

prawo najmu lokalu mieszkalnego położonego w R. przy ulicy (...) o wartości 15 512 zł; prawo własności garażu nr (...) położonego w R. przy ul. (...) o wartości 10 688 zł; samochód osobowy marki O. (...) o wartości 3 000 zł; piec gazowo elektryczny o wartości 468 zł; lodówka-zamrażarka o wartości 400 zł; zlewozmywak o wartości 64 zł; stół – bez wartości; 4 krzesła – bez wartości; 4 szafki stojące o wartości 100 zł; 4 szafki wiszące o wartości 100 zł; kuchenka mikrofalowa o wartości 106 zł; łóżko stylowe dwuosobowe z lustrem o wartości 200 zł; szafa trzydrzwiowa o wartości 50 zł; toaleta z lustrem o wartości 50 zł; meblościanka bez wartości; telewizor 19 cali o wartości 50 zł; wieża S. (dwie kolumny) o wartości 92 zł; tapczanik jednoosobowy – bez wartości; meblościanka – bez wartości; kino domowe (...) o wartości 182 zł; telewizor płaski (...) o wartości 210 zł; zestaw wypoczynkowy (dwa fotele, tapczan, dwa pufy) o wartości 250 zł; trzy szafy dwudrzwiowe do sufitu o wartości 100 zł; pralka W. o wartości 446 zł; laptop typu H. o wartości 800 zł; o łącznej wartości 32 868 zł; ustalił, iż udziału w majątku wspólnym małżonków są równe; dokonał podziału majątku wspólnego M. S. i I. S. w ten sposób, że: przyznał na wyłączną własność wnioskodawcy M. S. prawo wymienione w pkt I podpunkt 2 postanowienia oraz rzeczy wymienione w pkt I podpunkt 3 i 25 postanowienia; przyznał na wyłączną własność uczestniczce I. S. prawo wymienione w pkt I podpunkt 1 postanowienia oraz rzeczy wymienione w pkt I od podpunktów 4 do 24 postanowienia; ustalił, iż wnioskodawca M. S. poczynił nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny w kwocie 689,20 zł; ustalił, iż uczestniczka postępowania I. S. poczyniła nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny w kwocie 11 189,10 zł; zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki postępowania kwotę 9 932,30 zł tytułem spłaty płatną w ciągu dwóch miesięcy od uprawomocnienia się postanowienia z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia; zasądził od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy kwotę 500 zł tytułem zwrotu połowy opłaty od pozwu; nakazał pobrać od wnioskodawcy i uczestniczki postępowania na rzecz Skarbu Państwa Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej kwoty po 510,60 zł tytułem części wynagrodzenia biegłej; przyznał adwokatowi W. H. wynagrodzenie w kwocie 2 400 zł oraz podatek VAT w kwocie 552zł, tytułem świadczonej z urzędu wnioskodawczyni pomocy prawnej, polecając Kasie Sądu Rejonowego w Rudzie Śląskiej wypłatę przyznanego wynagrodzenia z sum budżetowych Skarbu Państwa.

Zaskarżone orzeczenie zapadło przy ustaleniu, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 25 października 2010 r., sygn. akt I RC 2374/09 rozwiązano przez rozwód małżeństwo wnioskodawcy z uczestniczką postępowania, zawarte w dniu 19 października 1974 r. w Urzędzie Stanu Cywilnego w R. z winy obu stron. Strony nie zawierały umów majątkowych małżeńskich. W skład majątku wspólnego stron wchodziły nabyte w czasie trwania małżeństwa nieruchomości i ruchomości opisane w sentencji postanowieni o łącznej wartości 32 868 zł.

Wnioskodawca wraz z uczestniczką postępowania posiadali na podstawie umowy dzierżawy grunt przeznaczony pod ogródek rekreacyjny w rejonie ul. (...). Ostatnia umowa wygasła w dniu 1 maja 2009r. Wnioskodawca w Banku (...) S.A. w K. posiadał rachunek lokaty terminowej założonej w dniu 12 stycznia 2009r. na kwotę 5 000 zł, rachunek został zamknięty w dniu 12 kwietnia 2009r. kwota do wypłaty 5 075,47 zł. Rachunek oszczędnościowy w PLN został otwarty 25 sierpnia 2006r. ze stanem 1 147,64, zł, na dzień ustania wspólności majątkowej stron stan środków wynosił 6,33 zł. Wnioskodawca korzystał z kredytu w (...) SA zaciągnięty w dniu 21 listopada 2007r. – rachunek kredytu został zamknięty w dniu 23 grudnia 2011r. Ponadto wnioskodawca korzystał w banku z kredytu odnawialnego przy użyciu karty (...) udzielonego na podstawie umowy z dnia 14 grudnia 2005r. Rachunek kart kredytowej został zamknięty w dniu 13 grudnia 2007r. i wydano nową kartę kredytową na którą przeniesiono saldo zadłużenia. Za okres od ustania wspólności majątkowej stron do ostatecznej spłaty kredyt był spłacany przez wnioskodawcę. W dniu 12 stycznia 2009r. wnioskodawca zawarł umowę odstąpienia od dzierżawy działki rekreacyjnej na rzecz K. K., J. K.. Z tytułu odstępnego otrzymał kwotę 950 zł

Od momentu ustania wspólności majątkowej stron do chwili obecnej większość opłat związanych z utrzymaniem lokalu ponosiła uczestniczka postępowania. Wnioskodawca jedynie poniósł koszty opłaty za lokal za miesiąc grudzień 2010r. w kwocie 658,41 zł, pozostałe należności regulowała sama uczestniczka

W trakcie trwania związku małżeńskiego strony otrzymały przydział lokalu mieszkalnego, ale zrezygnowały z tego lokalu na rzecz przydzielonego wnioskodawcy lokalu zakładowego. W trakcie trwania związku małżeńskiego wnioskodawca wybudował garaż murowany. Wnioskodawca również dzierżawił działkę, którą w 2009r. odstąpił koledze, gdy zakończyła się umowa dzierżawy. W trakcie związku małżeńskiego strony nabyły samochód osobowy marki O (...) oraz wyposażenie lokalu. Wnioskodawca wyprowadził się z R. 29 czerwca 2009r. Po wyprowadzeniu się płacił czynsz przelewami internetowymi do końca grudnia 2010r., w 2011 nie płacił czynszu.

Uczestniczka postępowania od stycznia 2011r. ponosiła koszty utrzymania lokalu mieszkalnego wchodzącego w skład majątku wspólnego stron – w sumie poniosła kosztów na kwotę 22 378,20 zł – tak więc jej nakład z majątku odrębnego na majątek wspólny stron wynosił kwotę 11 189,10 zł. Natomiast wnioskodawca poniósł koszty utrzymania lokalu mieszkalnego do grudnia 2010r. i koszty spłaty zaciągniętego przez strony kredytu – w łącznej kwocie 1 378,40 zł – tak więc jego nakład z majątku odrębnego na majątek wspólny wynosił 689,20 zł.

Mając na uwadze powyższe okoliczności, Sąd pierwszej instancji doszedł do przekonania, iż strony nie wniosły o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, dlatego też ustalono równe udziały w majątku wspólnym. Skład majątku wspólnego, nie był kwestionowany, a wartość majątku została określona na łączną kwotę 32 868 zł. Sąd dokonując podziału majątku uwzględnił stan posiadania, preferując podział w naturze, przyznając wnioskodawcy zgodnie z jego wnioskiem samochód marki O (...) oraz garaż i laptop typu H. natomiast uczestniczce postępowania przyznano prawo najmu wraz z wyposażeniem lokalu mieszkalnego. Sąd ustalił, iż strony przy równych udziałach winny otrzymać prawa i rzeczy o wartości po 16 434 zł każde. Wnioskodawca otrzymał prawa i rzeczy o łącznej wartości 14 488 zł natomiast uczestniczka postępowania otrzymała prawa i rzeczy o łącznej wartości 18 380 zł. Sąd ustalił ponadto, iż uczestniczka postępowania poczyniła nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny stron w wysokości 11 189,10 zł – na kwotę tą składają się koszty opłat związanych z utrzymaniem lokalu wchodzącego w skład majątku stron za okres od stycznia 2011r. W sumie uczestniczka poniosła koszty utrzymania lokalu na kwotę 22 378,20 zł. Wnioskodawca poczynił nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny w wysokości 689,20 zł – na kwotę tę składają się koszty opłat związanych z utrzymaniem lokalu wchodzącego w skład majątku oraz koszty związane ze

splata kredytu zaciagnietego w czasie trwania związku małżeńskiego. W sumie wnioskodawca poniosł koszty na łączną kwotę 1 378,41 zł.

Sąd nie uwzględnił w podziale majątku dorobkowego lokaty założonej w (...) Bank (...), gdyż lokata ta została zamknięta w czasie trwania majątku wspólnego stron, Również nie uwzględniono kwoty 1 000 zł z tytułu „sprzedaży” ogródka działkowego, gdyż ogródek działkowy był przedmiotem dzierżawy, która wygasła w trakcie trwania związku małżeńskiego stron, a kwota która uzyskał wnioskodawca z tytułu „odstępnego” została spożytkowana na bieżące potrzeby rodziny stron. Ponadto Sąd uznał, że wnioskodawca w żaden wyraźny sposób nie zrzekł się prawa do lokalu na rzecz uczestniczki postępowania, które by uzasadniałoby nie obciążanie go kosztami utrzymania lokalu. Sąd Rejonowy zasądził od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki splatę w wysokości 9 932 zł – kwota ta wynika z matematycznego wyliczenia wartości całości majątku wspólnego stron, podzielonego po połowie z uwzględnieniem nakładów poczynionych przez strony.

Przy ustalaniu rozmiaru obciążania stron kosztami procesu Sąd oparł się o przepis art. 520 par. 1 k.p.c., uznając, że każda ze stron była w równym stopniu zainteresowana w przeprowadzeniu postępowania o podział majątku wspólnego.

Apelację od powyższego orzeczenia w zakresie punktu VI, tj. w części zasądzającej od wnioskodawcy na rzecz uczestniczki kwotę 9.932 zł, wywiódł wnioskodawca, zarzucając naruszenie przez Sąd I instancji reguły swobody formy oświadczeń woli statuowanej art. 60 k.c. poprzez jej niezastosowanie wbrew okolicznościom sprawy, a to faktycznemu wyprowadzeniu się wnioskodawcy w miesiącu czerwcu 2010r. do J. i zerwaniu kontaktu fizycznego z najmowanym lokalem na stałe i ustalenie, że zachowanie stron nie wyczerpuje zawartej per facta concludentia umowy o podział rzeczy wspólnej do używania, a w konsekwencji błędne zastosowanie przepisu art. 207 k.c. i obciążenie wnioskodawcy obowiązkiem spłacenia długów czynszowych za okres co najmniej od miesiąca listopada 2010r. to jest chwili uprawomocnienia się wyroku rozwodowego. Wniósł o zmianę postanowienia i oddalenie żądania uczestniczki postępowania o rozliczenie splaty długów czynszowych związanych z najmem lokalu mieszkalnego w kwocie 9932 zł i zasądzenie od uczestniczki na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja wnioskodawcy nie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy podziela w całości i uznaje za swoje ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd Rejonowy ocenił w granicach zakreślonych przepisem art. 233 § 1 k.p.c. Orzekając Sąd Rejonowy nie uchybił zasadom logicznego rozumowania, ani też doświadczenia życiowego. Wnioski Sądu pierwszej instancji, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie.

Odnosząc się do zarzutów dotyczących nakładów na nieruchomości stanowiącą własność wspólną uczestników, wskazać należy, iż Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż strony nie uregulowały kwestii rozliczenia długów czynszowych poprzez umowę o podział quoad usum, albowiem uczestniczka w toku postępowania zaprzeczała, aby zawarta została umowa per facta concludentia co do sposobu korzystania z przedmiotowego lokalu, gdyż jak wskazała w zeznaniach, wnioskodawca miał razem z nią uiszczać zobowiązania czynszowe, natomiast wnioskodawca nie wykazał stosownie do art. 6 k.c. twierdzenia przeciwnego z którego wywodzi skutki prawne. Przeciwnie, fakt uiszczenia przez niego opłat czynszowych do grudnia 2010r. – co sam potwierdził w zeznaniach – podczas, gdy wyprowadził się z lokalu w czerwcu 2009r., świadczy o braku porozumienia między uczestnikami co do faktycznego podziału lokalu mieszkalnego. Ponadto sam fakt wyprowadzenia się wnioskodawcy z przedmiotowego lokalu do J., nie świadczy o tym, iż lokal mieszkalny nie stanowił przedmiotu współposiadania byłych współmałżonków. W świetle takich prawidłowych

ustaleń faktycznych, zarzut oparty na art. 60 k.c. nie znajduje podstaw. Odmiennych okoliczności skarżący w toku postępowania przed Sądem I instancji nie wykazał w rozumieniu art. 6 k.c.

Nie sposób uznać także za zasadne, podnoszone przez skarżącego naruszenie przepisów prawa materialnego, a to art. 207 k.c. Wskazując na poglądy obowiązujące w doktrynie a ugruntowane w orzecznictwie, podnieść należy, że zawarta między współwłaścicielami umowa może odmiennie kształtować zasady rozliczeń wydatków i ciężarów związanych z rzeczą, w szczególności współwłaściciele mogą dokonać rozdzielenia pomiędzy siebie wydatków i ciężarów związanych z rzeczą według zastosowanego podziału nieruchomości do użytkowania (quoad usum). Podkreślenia wymaga, iż podział ten, zależny jest od uzgodnionej woli współwłaścicieli, która w niniejszej sprawie nie miała miejsca, albowiem wnioskodawca miał możliwość korzystania z lokalu, a nie korzystał faktycznie z niego dobrowolnie, bez poczynienia ustaleń w tym zakresie z uczestniczką. Wobec tego słusznie przyjął Sąd Rejonowy, iż obie strony były obowiązane do ponoszenia wydatków i ciężarów związanych z lokalem stosownie do wielkości udziałów, które w niniejszej sprawie były równe.

Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 15 kwietnia 2011 r. w sprawie o sygn. III CSK 191/10 wskazał, że wyrażona w art. 207 k.c., mającym charakter przepisu dyspozytywnego - czyli znajdującym zastosowanie tylko wtedy, gdy co innego nie wynika z umowy współwłaścicieli - zasada partycypacji przez współwłaścicieli w stosunku do wielkości przysługujących im udziałów dotyczy obciążenia, pożytków z rzeczy wspólnej, oraz innych przychodów z rzeczy wspólnej.

Mając na uwadze powyższe rozważania Sąd Odwoławczy uznał, iż Sąd Rejonowy prawidłowo przyjął, iż wnioskodawca nie zrzekł się prawa do lokalu na rzecz uczestniczki postępowania, które by uzasadniało odstąpienie od obciążenia go kosztami utrzymania lokalu. Strony nie zawarły również w tym zakresie umowy, wobec czego zasadnym było obciążenie wnioskodawcy częścią opłat związanych z utrzymaniem lokalu wchodzącego w skład majątku.

Z uwagi na powyższe, na podstawie art. 385 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. oddalono apelację wnioskodawcy jako bezzasadną.

O kosztach postępowania odwoławczego orzeczono w oparciu o art. 108 § 1 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c. i w związku z art. 520 § 1 k.p.c., oddalając wniosek uczestniczki postępowania o przyznanie jej kosztów postępowania z uwagi na to, iż uczestnicy są w równym stopniu zainteresowani w wyniku postępowania i nie zachodzą podstawy od odstąpienia od zasady, iż każdy uczestnik ponosi koszty postępowania związane ze swym udziałem w sprawie.

SSR(del.) Anna Hajda SSO Krystyna Hadryś SSO Andrzej Dyrda